

Wrocław, dnia 11 stycznia 2010 r.

**Pan
prof. Janusz Zaleski
Dyrektor
Biura Koordynacji Projektu Ochrony
Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry
we Wrocławiu**

I/09/003
LWR-4114-01/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

[Tekst jednolity po uwzględnieniu uchwały KO z dnia 02.02.2010 r. zatwierdzonej postanowieniem Prezesa NIK z dnia 28.02.2010 r.]

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, zwanej dalej „ustawą o NIK”¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry zwane dalej „Biurem” lub „BKP” w zakresie realizacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry w latach 2007 i 2008.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym przez kontrolera, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

I. Wprowadzenie

W dniu 11 maja 2007 r. Rzeczpospolita Polska, poprzez zawarcie z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju (Bankiem Światowym) Umowy Pożyczki, pozyskała środki inwestycyjne w kwocie 140,1 mln Euro. Umową Kredytu z tego samego dnia pozyskała ponadto z Banku Rozwoju Rady Europy środki inwestycyjne w kwocie 204,9 mln Euro. Uzyskane w ramach zawartych umów środki stanowiły element finansowania „Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry”. Całkowity koszt realizacji tego Projektu określono **na 505,0 mln Euro**.

¹ Dz. U. z 2007 r. nr 231 poz. 1701 ze zm.

Założono, że brakujące środki pochodzić będą z budżetu państwa – 30 mln Euro i ze środków Unii Europejskiej – 130,0 mln Euro. Realizacja Projektu określona została w czterech podstawowych komponentach: **A** - Budowa Suchego Zbiornika Przeciwpowodziowego Racibórz, **B** - Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego, **C** – Poprawa Osłony Przeciwpowodziowej, Monitorowanie i Ocena oraz Nadzór nad EA/EMP² i RPP³, **D** - Zarządzanie Projektem, Pomoc Techniczna i Szkolenie. Jednostkami Wdrożeniowymi Projektu są: Biuro Koordynacji Projektu (Komponent C i D), Instytut Meteorologii Gospodarki Wodnej, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych (Komponent C), Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (Komponent B), Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach (Komponent A), Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (Komponent B, C).

Jako datę zakończenia projektu ustalono 31 maja 2014 r., a jego zamknięcia – 30 listopada 2014 r.

Dla zapewnienia osiągnięcia celów Projektu - wypełniając wymagania postawione stronie polskiej w zawartych umowach - Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej utworzył Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry we Wrocławiu, pierwotnie jako samodzielną jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej (24 maja 2007 r.), a następnie jako gospodarstwo pomocnicze KZGW (9 października 2007 r.). Zgodnie ze Statutem Biura (§ 6) zakres jego działania obejmował m.in.: „*koordynację działań Jednostek Wdrożeniowych w zakresie realizacji Projektu (pkt 2), wspieranie Jednostek Wdrożeniowych w zakresie realizacji Projektu, poprzez pomoc techniczną w zakresie realizacji zamówień, koordynacji i nadzoru nad realizacją zamówień oraz szkolenia (pkt 3); bieżącą koordynację i monitorowanie wszystkich środków finansowych przeznaczonych na realizację Projektu oraz współudział w zarządzaniu środkami finansowymi Projektu (pkt 6)*”.

W okresie od 30 kwietnia 2007 r. do 5 lipca 2007 r. Dyrektorem Biura był prof. Janusz Zaleski. W dniach od 13 września 2007 r. do 31 stycznia 2008 r. stanowisko Dyrektora Biura zajmował Zbigniew Hajłasz na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z KZGW, nie akceptowanej przez Bank Światowy. Od dnia 31 stycznia 2008 r. Dyrektorem BKP ponownie jest prof. Janusz Zaleski”, przy czym w dniu 10 marca 2008 r. Bank Światowy zawarł z nim kontrakt”.

II. Koordynacja działań i zarządzanie Projektem

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania związane z koordynacją i zarządzaniem Projektem, za okres do marca 2008 r., zaś pozytywnie za okres od marca

² Ocena Środowiskowa i Plan Zarządzania Środowiskowego

³ Plan Przesiedlenia i Rehabilitacji

2008 r. do czasu zakończenia niniejszej kontroli co uzasadniają następujące ustalenia i oceny częściowe.

II.1.1. Działania w zakresie organizacji Biura były wydłużone w czasie, co skutkowało wydłużeniem czasu, w którym Jednostki Wdrożeniowe Projektu nie mogły wykorzystywać środków postawionych do dyspozycji przez Pożyczkodawców.

Opóźnienie w organizacji Biura wynikało przede wszystkim ze zwłoki w podpisaniu stosownego kontraktu z osobą wyznaczoną do pełnienia funkcji Dyrektora Biura tj. prof. Januszem Zaleskim (kontrakt zawarto w dniu 10 marca 2008 r.) przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Do tego czasu powołani na to stanowisko Dyrektorzy nie dysponowali pełnym umocowaniem do podejmowania czynności służących wykonywaniu zadań Biura przewidzianych w Projekcie.

II.1.2. W ocenie NIK dla rzetelnego wykonywania funkcji koordynatora i zapewnienia przejrzystości działania Biura niezbędna była aktualizacja opracowanego w 2005 r. Podręcznika Operacyjnego Projektu lub opracowanie nowych stosownych procedur służących realizacji zapisów umowy, dotyczących m.in. koordynacji działań poszczególnych podmiotów i raportowaniu postępów w realizacji Projektu:

- dopiero w grudniu 2008 r. powołano zespół ds. opracowania procedury tworzenia Raportu Kwartalnego, którego celem było m.in. określenie zakresu informacji niezbędnych do jego opracowania, sporządzenie zasad gromadzenia i weryfikacji informacji oraz danych, opracowanie dokumentów niezbędnych do stworzenia Raportu Kwartalnego, sporządzenie jego graficznej formy, stworzenie narzędzi informatycznych do wspomagania opracowywania Raportu, opracowanie harmonogramu pozyskiwania informacji z jednostek i od konsultantów wraz z procedurami sprawdzania i dyscyplinowania terminowości realizacji;
- do końca 2008 r. nie wdrożono procedur dotyczących przepływów pieniężnych, sprawozdawczości i rozliczeń pobranych środków. W listopadzie 2008 r. Biuro, na wniosek KZGW, przesłało do Krajowego Zarządu projekt tych procedur. Jednakże konieczność uzgodnienia tych procedur z innymi podmiotami uczestniczącymi w realizacji Projektu (np. z Ministrem Finansów, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji) sprawiła, że przyjęte zostały one do stosowania dopiero w maju 2009 r.;
- konsultanci Biura w składanych w 2008 r. rozliczeniach stanowiących podstawę wypłaty wynagrodzenia wskazywali, iż zgodnie z Instrukcją Kancelaryjną Biura kompletowali dokumentację dotyczącą wykonywanej usługi, podczas gdy w 2008 r. dokument taki nie

został jeszcze wdrożony do stosowania w Biurze (wprowadzono go dopiero 2 lutego 2009 r.);

- w wyniku m.in. wydłużania w czasie procesu organizacji Biura pełną formalną weryfikację wydatków Projektu, poniesionych od początku jego realizacji przez pozostałych wykonawców, przeprowadzono dopiero w styczniu i lutym 2009 r. *NIK ocenia, że dokonywanie weryfikacji wydatków po upływie tak znacznego czasu od ich dokonania mogło utrudnić lub uniemożliwić eliminowanie błędów popełnianych przez podmioty realizujące Projekt i mogło stwarzać ryzyko powielania się tych błędów, a przez to powodować ograniczenie skuteczności nadzoru sprawowanego przez Biuro;*
- Zgodnie z raportami sporządzonymi z realizacji zawartych umów Konsultanci wykonywali m.in. „*Inne zadania wynikające z realizowania Projektu*”, które do listopada 2008 r nie były rzetelnie (szczegółowo) opisywane.

Według wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli do tych *innych zadań* zaliczono m.in. prace zespołu konsultantów przy ogólnym porządkowaniu i organizacji siedziby Biura, uczestnictwo Konsultanta ds. zamówień publicznych w przeprowadzce Biura, przewożeniu i zabezpieczeniu archiwaliów. Przykładowo Konsultant ds. systemu monitoringu i osłony kraju: przygotował raport pt. „*Ocena pilności prac remontowych w budynku przy al. Jaworowej 9 we Wrocławiu*” (siedziba Biura) i brał udział w przeprowadzce mebli i przygotowaniu analizy stanu technicznego siedziby Biura pod kątem potrzeb remontowych, analizował faktury za dostawy ciepła. Przygotował też wystąpienia do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego w sprawie zawyżenia mocy zamówionej poboru energii cieplnej, uszczelnił ciekące dławiki zaworów przygrzejnikowych w użytkowanym budynku.

NIK podkreśla, że w sytuacji braku odpowiednio szczegółowej i na bieżąco sporządzanej dokumentacji innych zadań wynikających z realizowanego Projektu podejmowanych przez Konsultantów do końca października 2008 r., rzetelna weryfikacja zasadności wypłacania im z tego tytułu wynagrodzenia w tym okresie nie jest możliwa.

II.1.3. W dniach od 3 do 23 grudnia 2008 r. przeprowadzony został na zlecenie Biura zewnętrzny audyt formalno-prawny (raport z audytu przekazano Dyrektorowi 31 grudnia 2008 r.). NIK pozytywnie ocenia wdrożenie przez Dyrektora Biura działań zmierzających do wykonania zaleceń audytu i wskazanie (zarządzeniem Nr 6/2009 z dnia 5 lutego 2009 r.) pracowników odpowiedzialnych.

- w sferze zarządzania finansami - w instrukcji w sprawie kontroli finansowej oraz obiegu dokumentów finansowo-księgowych, zasad polityki rachunkowości i zakładowego planu kont nie uwzględniono faktu, iż zakupy usług dostaw i robót budowlanych realizowane są na zasadach określonych w umowie pożyczki z MBOiR oraz instrukcjach Banku Światowego odnośnie udzielania zamówień i zatrudniania konsultantów;
- w zakresie dokumentowania wydatków - nie prowadzono rejestru zawieranych umów wraz z kompletną dokumentacją związaną z udzielaniem zamówień;
- w zakresie spraw pracowniczych - dokumentacji związanej z zatrudnieniem, nie prowadzono zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika; nie poinformowano pracowników na piśmie o obowiązującej ich: dobowej i tygodniowej normie czasu pracy, częstotliwości wypłat wynagrodzenia za pracę, wymiarze przysługującego pracownikowi urlopu wypoczynkowego, obowiązującej pracownika długości okresu wypowiedzenia umowy o pracę, porze nocnej, przyjętym sposobie potwierdzania przez pracowników przybycia i obecności w pracy oraz usprawiedliwiania nieobecności w pracy; nie przedstawiono pracownikom informacji o obowiązujących ich warunkach zatrudnienia; nie uregulowano ostatecznie kwestii odpowiedzialności konsultantów / pracowników BKP za powierzone im mienie.

NIK pozytywnie ocenia wdrożenie przez Dyrektora Biura działań zmierzających do wyeliminowania tych nieprawidłowości i wskazanie (zarządzeniem Nr 6/2009 z dnia 5 lutego 2009 r.) pracowników odpowiedzialnych za ich usunięcie.

II.2. W latach 2007-2008 Biuro nie wywiązywało się w pełni z określonego w art.4 sekcja 4.02. lit b umowy pożyczki obowiązku składania do Banku Światowego raportów kwartalnych. W 2007 r. nie przekazano do Banku Światowego żadnego sprawozdania, zaś Dyrektor Biura Zbigniew Hajłasz sporządził jedynie raport, który nie odpowiadał standardom określonym przez Bank Światowy w obowiązujących wzorach.

Natomiast w 2008 r. każde sporządzone sprawozdanie przekazywano z uchybieniem wymaganych umową terminów. Pierwszy raport kwartalny sporządzony na dzień 31 marca 2008 r. przekazany został 29 dni po terminie (ustalonym na 45 dni po zakończeniu kwartału). Kolejne: na dzień 30 czerwca 2008 r.- 6 dni po tym terminie; na dzień 30 września 2008 r.- 5 dni po terminie; na dzień 31 grudnia 2008 r.- 4 dni po terminie.

NIK zauważa w powyższym zakresie poprawę, lecz zarazem podkreśla konieczność rzetelnego (terminowego) spełniania obowiązków sprawozdawczych ustalonych umową.

II.3. Opracowany w 2007 r. przez ówczesnego Dyrektora Biura Zbigniewa Hajłasza dokument o nazwie *Harmonogram Rzeczowo-Finansowy* nie został zatwierdzony przez Komitet Sterujący Projektu⁴, nie zapewniał też realizacji założeń Projektu, lecz stanowił plan wydatkowania kwoty 505 mln Euro. W dokumencie tym sumaryczną wielkość wydatków Jednostek Wdrożeniowych określono tak, by odpowiadała ona wielkości środków pożyczonych, pochodzących z budżetu UE i budżetu Państwa, wskazanych w umowie Pożyczki.

II.3.1. Kolejny Harmonogram, opracowany w czerwcu 2008 r., przez Dyrektora Biura Janusza Zaleskiego, a zatwierdzony 7 lipca 2008 r. przez Komitet Sterujący, wskazywał na istnienie różnicy pomiędzy dostępnymi środkami a przewidywanymi kosztami realizacji Projektu w wysokości 188.039,3 tys. Euro, tj. 676.941,4 tys. zł (według przyjętego do szacowania kursu Euro 3,6 zł).

NIK podkreśla, że przy założeniu rzetelności estymacji wydatków poszczególnych jednostek powyższa kalkulacja wskazuje na ryzyko, iż przy niezmienności innych czynników, nawet po wykorzystaniu wszystkich dostępnych środków finansowych cele Projektu nie zostaną osiągnięte.

II.3.2. Zauważyć należy, iż przedłożony w czerwcu 2008 r. przez Biuro Komitetowi Sterującemu projekt *Harmonogramu* (zatwierdzony następnie przez to gremium), w części dotyczącej wydatków planowanych na rok 2008, zawierał dane abstrahujące od faktycznych uwarunkowań finansowych działalności Jednostek Wdrożeniowych, co zostało wytknięte przez Ministra Środowiska:

- w przypadku RZGW w Gliwicach w ramach komponentu A2 „Budowa suchego zbiornika w Raciborzu - Koszty przesiedlenia” zapisano, iż jednostka ta wydatkować będzie środki w wysokości 19.000.000 zł., z tego ze środków kredytu 10.260.000 zł (54%), a pozostałą kwotę 8.740.000 zł wykazano jako środki towarzyszące z budżetu państwa (46%), pomimo tego, że w planie finansowym RZGW Gliwice na rok 2008 nie zostały ujęte środki towarzyszące z budżetu państwa;
- podobna sytuacja miała również miejsce w przypadku RZGW Wrocław, który w ramach decyzji ze środków MBOiR otrzymał 500.000 zł, a zgodnie z ww. *Harmonogramem* powinien otrzymać maksymalnie 320.220 zł.

⁴ W skład Komitetu Sterującego Projektu wchodzi: Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji lub jego przedstawiciel (jako Przewodniczący), Minister Środowiska lub jego upoważniony przedstawiciel (jako Zastępca Przewodniczącego), Dyrektor Biura do Spraw Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych w MSWiA (jako Sekretarz), Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, upoważniony przedstawiciel Ministra Finansów, Wojewoda Dolnośląski, Wojewoda Śląski, Dyrektor Biura Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry we Wrocławiu.

Ponadto Harmonogram sporządzony został w PLN a nie w Euro, czyli w walucie, w jakiej zostały podpisane umowy międzynarodowe, co utrudniało odniesienie kwot obowiązujących z umów do zawartych w przedstawionym planie finansowym.

II.4. Biuro jako podmiot mający koordynować realizację Projektu po upływie 2,5 miesięcy od podpisania, wyżej wymienionych umów z pożyczko- i kredytodawcą, nie posiadało uwierzytelnionych kopii tych dokumentów. Dopiero w dniu 2 października 2007 r., Dyrektor Biura wystąpił do Zastępcy Dyrektora Departamentu Międzynarodowych Instytucji Finansowych i Współpracy Zagranicznej Ministerstwa Finansów z prośbą o przesłanie, potwierdzonych za zgodność z oryginałem, kopii umów zawartych 11 maja 2007 r. na współfinansowanie Rządowego Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Rzeki Odry. Zauważyć należy, że podmiot, do którego skierowano prośbę, odmówił jej spełnienia, wskazując jako przyczynę to, że nie jest do tego właściwy (odpowiedź z dnia 24 października 2007 r.). Powyższe działanie NIK ocenia jako nierzetelne.

Biuro do dnia zakończenia kontroli NIK nie posiadało tłumaczenia na język polski „*Umowy Kredytu*” z *BRRE* i pomimo zgłaszania przez jedną z Jednostek Wdrożeniowych Projektu (Dolnośląski Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych) zapotrzebowania na polską wersję dokumentu, nie podjęło kroków w celu jego pozyskania.

NIK zauważa, że biegła znajomość języka angielskiego wśród pracowników Biura, wskazywana w wyjaśnieniach jako przyczyna niepodjęcia ww. działań oraz to, że Biuro nie było stroną umowy nie wykluczały podjęcia przez ten podmiot - jako Jednostkę Koordynacji Projektu - czynności dla zapewnienia właściwych relacji pomiędzy wszystkimi podmiotami uczestniczącymi w realizacji Projektu. W ocenie Izby można zaliczyć do nich także działania zapewniające jednolitą interpretację warunków umowy (praw i obowiązków z niej wynikających) przez wszystkie podmioty realizujące Projekt. Sporządzenie tłumaczenia uznać więc należy za celowe, pomimo że wersją obowiązującą umowy jest wersja angielska. NIK zauważa przy tym, że na potrzeby Biura wynajęto jednak tłumacza (na okres do 2014 r. – na podstawie umowy konsultingowej z dnia 11 lipca 2008 r.).

II.5. NIK ocenia, że opisane wyżej powolne organizowanie struktur odpowiedzialnych za realizację Projektu (w tym Biura), miało negatywny wpływ na stopień wykorzystania środków finansowych i stopień realizacji poszczególnych zadań Projektu, a także skutkowało niegospodarnym ponoszeniem kosztów obsługi zaciągniętej pożyczki i kredytu.

II.5.1. Wobec tego, że do 10 marca 2008 r. Dyrektorzy Biura pełnili tę funkcję bez zawartego i zaakceptowanego przez Bank Światowy kontraktu, (co uniemożliwiało im skuteczne realizowanie celów Projektu), wnioszek o uruchomienie środków Pożyczki złożył Krajowy

Zarząd Gospodarki Wodnej dopiero 24 stycznia 2008 r., tj. po 199 dniach od daty udostępnienia środków pochodzących z Pożyczki.

II.5.2. Postawienie znacznych środków finansowych do dyspozycji Pożyczkobiorcy przez KZGW i następnie ich niepełne wykorzystywanie skutkowało tym, że rosły koszty obsługi Pożyczki. W latach 2007-2008 do sfinansowania ze środków pochodzących z Pożyczki Banku Światowego zakwalifikowano koszty w kwocie 14.590,3 tys. zł, a w tym samym okresie koszty obsługi Pożyczki wyniosły 3.510,7 tys. zł (24,1% wykorzystanej w tym okresie kwoty pożyczki), a na kwotę tę złożyły się opłaty za tzw. gotowość w kwocie 1.810 tys. zł (z czego w okresie od dnia dostępności środków do dnia złożenia pierwszego wniosku zapłacono równowartość 190,9 tys. Euro), odsetki od umowy pożyczki – 1.655 tys. zł, odsetki od Umowy Kredytu - 45,7 tys. zł.

II.5.3. Braki w koordynacji (niezapewnienie korelacji pomiędzy postępem prac w ramach projektu a rozmiarem środków pobieranych z BŚ na rachunek MF) doprowadziły do tego, że na podstawie wniosku z dnia 24 stycznia 2008 r. BŚ przekazał do MF kwotę 10.000 tys. Euro, z czego:

- nie rozdysponowano w ogóle 3.902,0 tys. Euro,
- kwota 6.710,9 tys. zł została przekazana do Jednostek Wdrożeniowych i nie została w całości przez te jednostki wykorzystana 2008 r. (z tego kwota 6.168,8 tys. zł została uznana za tzw. wydatki niewygasające podlegające realizacji w roku następnym).

W efekcie od przekazanych z BŚ do MF i niewykorzystanych środków zapłacono oprocentowanie w wysokości: 4,84% - w okresie od 22 lutego do 14 maja 2008 r.; 5,15% - w okresie od 15 maja do 14 listopada 2008 r.; 4,56% - w okresie od 15 listopada do 31 grudnia 2008 r., podczas gdy opłata za gotowość (w wysokości 0,25%), jaką należałoby uiścić gdyby środki te nie zostały przekazane z BŚ do MF wyniosłaby 8,5 tys. Euro i 14,6 tys. zł i byłaby odpowiednio o 161,0 tys. Euro oraz o 277,0 tys. zł mniejsza od faktycznie uiszczonej.

Również Pożyczka z Banku Rozwoju Rady Europy, uruchomiona w wysokości 1 000 tys. Euro, została niewykorzystana, a zapłacono od niej odsetki w kwocie 45,7 tys. zł.

II.6. W Umowie Pożyczki zapisano, iż wydatki dokonywane w komponencie D1 w 100% finansowane będą ze środków Banku Światowego. Brak uzgodnień w zakresie finansowania umów z pracownikami zatrudnionymi na umowę o pracę, tj. Gł. Księgowego oraz Specjalisty do spraw administracji skutkowało poniesieniem przez Biuro ze środków budżetowych wydatków na ich wynagrodzenie w wysokości 89 tys. zł.

II.7. Na dzień 31 grudnia 2008 r. niski był stan zaawansowania Jednostek Wdrożeniowych w zakresie uzgodnień środowiskowych planowanych zadań inwestycyjnych. Stwierdzono

bowiem, iż na 68 przypadków w 54 – w związku ze zmianą przepisów dot. decyzji środowiskowych - procedura ich uzyskania nie spełniała wymagań stawianych projektom uzyskującym dofinansowanie z funduszy europejskich.

III. Opinia na temat sprawozdania finansowego Projektu

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami opiniuje dokumenty, które zostały przedłożone przez Biuro jako sprawozdanie finansowe, zwane w dalszej części „sprawozdaniem finansowym”.

Powyższej oceny dokonano na podstawie uzgodnionych w ramach negocjacji (warunków Umowy Pożyczki) wyznaczników dla przeprowadzenia audytu (TOR dla audytu finansowego) oraz zapisów Umowy Pożyczki.

III.1. NIK stwierdza jednocześnie, iż podstawowa kwestia mająca wpływ na sformułowanie takiej oceny, tj. niezapewnienie przez stronę polską środków równoległych była znana przedstawicielom Banku Światowego.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli przedkładanie przez Biuro Koordynacji Projektu do celów badania rocznego sprawozdania, raportu kwartalnego wg stanu na koniec roku nie zapewnia rzetelnego spełnienia wymogów stawianych przez Pożyczkodawcę, *raport kwartalny* nie zawiera wszak wszystkich elementów jakie powinno zawierać roczne sprawozdanie finansowe, ujętych w Załączniku Nr 3 do *Uzgodnionego Raportu z Negocjacji Pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju w Sprawie Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Rzeki Odry* zwanego dalej „*Raportem z Negocjacji*”.

Według NIK rzetelnie sporządzone roczne sprawozdanie finansowe powinno stanowić odrębny dokument opracowany na podstawie posiadanej dokumentacji, m.in. raportów kwartalnych i powinno zawierać wszelkie dane wymagane przez Pożyczkodawcę.

III.2. Ponadto sprawozdanie finansowe okazane kontroli jako *sprawozdanie roczne* nie odzwierciedlało ustanowionej dla Projektu inżynierii finansowej, ustaleń zawartych w Umowie Pożyczki oraz wytycznych dotyczących jego sporządzania:

- W toku realizacji Projektu wydatki w 100% pokrywano środkami z Banku Światowego, nie zachowując określonych w Umowie Pożyczki proporcji dotyczących zapewnienia środków równoległych, tj. w komponencie A2 – 45%. Wysokość środków towarzyszących, jakie powinny zostać zabezpieczone w odniesieniu do kwot wydanych w kontrolowanym okresie to 6.174,5 tys. zł.
- Z powodu nie uruchomienia dostępnych środków Banku Światowego w ramach komponentu A2 dokonano wydatków w 100% pokrywanych ze środków budżetowych

w łącznej kwocie 504,4 tys. zł. Tymczasem wkład Banku Światowego powinien w tym okresie wynosić 277,4 tys. zł.

- Wydatki uznane przez Biuro za niekwalifikowalne do finansowania ze środków Banku Światowego w kwocie 5.905,0 tys. zł ujęte zostały w sprawozdaniu finansowym jako dodatkowe nie planowane koszty budżetu państwa związane z realizacją Projektu. Zdaniem NIK wydatki niekwalifikowalne nie powinny być wcale ujmowane w sprawozdaniu finansowym, które powinno uwzględniać wyłącznie wydatki zakwalifikowane do finansowania w ramach Projektu. Również zgodnie z Załącznikiem Nr 3 do Raportu z Negocjacji takie środki nie powinny być wykazywane w sprawozdaniu.
- W sprawozdaniu finansowym nie została ujęta kwota 1.000,0 tys. Euro środków uzyskanych z Banku Rozwoju Rady Europy, pomimo iż od października 2008 r. od pozyskanych środków płacono odsetki. Sprawozdanie tym samym nie oddawało pełnego zakresu pozyskanych środków, co ograniczało wiedzę jego odbiorców. Nie wypełniało to również wymogów dotyczących zawartości takiego sprawozdania określonych w Załączniku Nr 3 do Raportu z Negocjacji.
- W zestawieniu- podsumowanie wydatków, w odniesieniu do kategorii wydatków w wyniku omyłki nieprawidłowo ujęto 8.400,0 tys. Euro - dokument stanowiący sprawozdanie roczne został w toku kontroli skorygowany.

III.3. Badaniu poddano wydatki poniesione na realizację Projektu na kwotę 13 672,8 tys. zł, tj. 93,7% wydatków finansowanych ze środków Banku Światowego, które zostały uznane za kwalifikowalne, a wykryte nieprawidłowości dotyczyły kwoty 19,5 tys. zł. (0,14%), z czego:

- nieprawidłowo przeprowadzona została procedura wyboru Konsultanta - tłumacza. Został on wybrany w ramach procedury „Shopping”, przeznaczonej do realizacji zamówień innych niż konsultanckie. Umowę zawarto do 2014 r. W jej treści nie ujęto jednak podstawowych zapisów kontraktu konsultingowego, m.in. nie określono wartości kontraktu, obowiązku składania raportów przez konsultanta. Wydatki związane z realizacją tej usługi w kwocie 15,7 tys. zł ujęte zostały w ramach kosztów operacyjnych, a nie konsultingowych; ponadto należy dodać, iż przedstawiciel Banku Światowego Pan Masood Ahmad przesłał do Biura e-mail zawierający ocenę „no objection” dla trybu „Shopping” związanego z wyborem Konsultanta-tłumacza”,

- nieprawidłowo ze środków Banku Światowego, bez zawartego jeszcze kontraktu, sfinansowane zostało również wynagrodzenie Konsultanta do spraw administracyjnych za miesiąc czerwiec 2008 r. w wysokości 3,8 tys. zł.

III.4. W sprawozdaniu finansowym w ramach nierozliczonego salda pozostawały środki wydatkowane przez 3 Jednostki Wdrożeniowe niezgodnie z procedurami Banku Światowego w wysokości 161,7 tys. zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Wyeliminowanie opóźnień w przekazywaniu do Banku Światowego raportów kwartalnych dotyczących realizacji projektu.*
2. *Przedłożenie Komitetowi Sterującemu prawidłowo sporządzonego Harmonogramu Rzeczowo-Finansowego Projektu.*
3. *Precyzyjne szacowanie wielkości potrzebnych do wydania środków tak, aby nie pobierać nadmiernych kwot ze środków Pożyczki Banku Światowego.*
4. *Sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych zgodnie z Załącznikiem Nr 3 do Protokołu z Negocjacji.*
5. *Koordinowanie działań realizowanych w ramach Projektu w taki sposób aby środki wydatkowane były zgodnie z proporcjami określonymi w Umowie Pożyczki.*
6. *Skorygowanie rocznego sprawozdania finansowego o:*
 - 5.905,0 tys. zł, tj. o środki niekwalifikowane do finansowania w ramach Projektu;
 - 1.000,0 tys. Euro poprzez ujęcie w nim środków uzyskanych z kredytu Banku Rozwoju Rady Europy.
7. *Rozliczenie środków w wysokości 161,7 tys. zł wydanych przez jednostki wdrażające niezgodnie z procedurami Banku Światowego poprzez podjęcie działań w celu wyegzekwowania nieprawidłowo wydatkowanych środków.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Dyrektorowi Biura prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia.